

Data for banker og sparekassers rentestrømme

Resumé:

Papiret diskuterer opdateringen af banker og sparekassers rentestrømme, tibn. Kilden har hidtil været NR's institutionelle sektorer, men sektorafgrænsningen og indholdet af rentestrømmene er ændret i nyt NR. (Papiret bør kun læses af folk med en særlig viden/interesse om data og ligning for rentestrømme mv.)

hco03d97.wp

Nøgleord: databank, rentestrømme, nyt NR

Modelgruppepapirer er interne arbejdsrapporter. De konklusioner, der drages i papirerne, er ikke endelige og kan være ændret inden opstillingen af nye modelversioner. Det henstilles derfor, at der kun citeres fra modelgruppepapirerne efter aftale med Danmarks Statistik.

1. Data

Den hidtidige kilde til opdatering af *tibn*, banker og sparekassers nettorenteindtægter, har været NR's årspublikation tabel 4.23, Finansielle institutioner, andre monetære institutioner. I det ny nationalregnskab indeholder andre monetære institutioner både banker og sparekasser samt realkreditinstitutionerne mv., den tilhørende rentestrøm er derfor væsentlig forskellig fra den nuværende, jf. tabel 1.¹

Tabel 1. Rentestrøm for banker og sparekasser, gl. *tibn* sammenlignet med rentestrøm for banker, sparekasser og realkreditinstitutioner mv. i nyt NR, alt. *tibn*.²

år	Alt <i>tibn</i>	Gl <i>tibn</i>	Alt indt.	Alt udg.	Gl indt.	Gl udg.
1988	6466	23886	145115	138649	78355	54469
1989	6055	26665	162550	156495	97098	70433
1990	5327	24652	182390	177063	112020	87368
1991	3386	20199	181765	178379	100103	79904
1992	4022	17005	183722	179700	98131	81126
1993	–	23034	–	–	98971	75937
1994	–	30636	–	–	77977	47341
1995	–	29255	–	–	–	–

Fra 5.kt er det dog muligt at få uofficielle tal hvor banker og sparekasser er opgjort separat, jf. nedenfor.

¹Jf. evt. modelgruppepapir om "Ny institutionel sektorafgrænsning i NR og følgerne for ADAMs sektorafgrænsning" HCO 8/11–1997.

²I NR's nye årspublikation SU nr. 46, findes kun en finansiel sektor, svarende til *qf*-erhvervet i ADAM, denne indeholder udover banker, sparekasser og realkreditinstitutioner mv. også forsikringsselskaber og pensionskasser. Sektoren andre monetære institutioner skal fremover findes i DSTB hvor de institutionelle sektorer findes opgjort mere disaggregeret. Tallene er pt. ikke lagt ned, derfor har jeg fået dem direkte fra 5. kt, det var dog ikke muligt at finde tallene for 1993–1995.

Tabel 2. Rentestrøm for banker og sparekasser, gl. *tibn*, sammenlignet med rentestrøm for banker og sparekasser i nyt NR, ny *tibn*.

år	Ny <i>tibn</i>	Gl <i>tibn</i>	Ny indt.	Ny udg.	Gl indt.	Gl udg.
1988	24939	23886	61587	36648	78355	54469
1989	26721	26665	75920	49199	97098	70433
1990	29365	24652	90941	61576	112020	87368
1991	28784	20199	89368	60584	100103	79904
1992	28629	17005	89827	61198	98131	81126
1993	30748	23034	83525	52777	98971	75937
1994	30994	30636	64538	33544	77977	47341
1995	29025	29255	63201	34176	–	–

Som det fremgår af tabel 2 er der i visse af årene en betydelig forskel i udviklingen i den ny og gamle *tibn*, endvidere er forskellene også tydelig i de tilsvarende bruttotal. Forklaringen er for det første at de nye rentestrømme i modsætning til de gamle ikke indeholder tab og hensættelser. For det andet er der i de nye tal korrigeret for, at renterne fra danske bankers udenlandske filialer ikke skal indgå i rentestrømmene, hvorimod renterne fra udenlandsk ejede banker i Danmark skal indgå i rentestrømmene. Kvantitativt er det nok af størst betydning at tab og hensættelser ikke længere indgår i rentestrømmene.

Det bemærkes at de imputerede finansielle tjenester, der i nyt NR hedder FISIM, er bankernes rentemarginal og tilnærmelsesvis svarer til ny *tibn*, jf. tabel 3.

Tabel 3. Rentestrøm for banker og sparekasser, ny og gl. *tibn*, sammenlignet med hhv. imputerede finansielle tjenester og FISIM i nyt NR. .

år	Ny <i>tibn</i>	Gl. <i>tibn</i>	FISIM	Imp. fin.tj.
1988	24939	23886	-28733	-21215
1989	26721	26665	-33117	-24741
1990	29365	24652	-33800	-23123
1991	28784	20199	-31680	-18797
1992	28629	17005	-30415	-15474
1993	30748	23034	-31942	-18678
1994	30994	30636	-32192	-25326
1995	29025	29255	-30742	-24185

Vi skal tage stilling til om vi skal beholde den gamle *tibn* (forslag 1), eller gå over på den ny *tibn* (forslag 2). Vælger vi at gå over på den ny *tibn* kan vi overveje om vi kan bruge den officielle kilde (forslag 3), dvs. den der udover bankerne også indeholder realkreditinstitutionerne (alt *tibn*). Vi har altså tre forslag der hver især giver følgende dataproblemer:

1) beholder vi den gamle *tibn* skal vi selv fremover opdatere denne, dvs. finde ud af hvordan NR tidligere har konstrueret denne variabel ud fra Finanstilsynets beretning, det vil nok ikke være noget stort problem at finde kilderne til NRs tidligere opdatering.

2) går vi over på den ny *tibn* har vi et problem med at tilbageføre variabelen efter 1988, idet tallene ovenfor viser at den ny *tibn* ikke umiddelbart kan kædes med den gamle *tibn*. Kilden til variabelen er (hovedsagelig) beretning fra Finanstilsynet, så måske man kunne afhjælpe problemet ved at danne en serie for tab og hensættelser tilbage i tiden.

3) kædningsproblemet er her større end i 2) fordi renterne i realkreditinstitutionerne også skal kædes tilbage.

2. Model

tibn bliver modelleret som en selvstændig rentestrømsrelation, dvs. med rentesats gange formue. Derudover indgår *tibn* i tre ligninger: *Tipp2*, *Yfqi* og *Sdsbk* hhv. definitionen af ikke-finansiel sektors rentebetalinger, imputerede finansielle tjenester (en *k*-faktor på *tibn*) og bankernes skattebetaling. *Tipp2* bliver brugt i definitionen af disponibel indkomst (*Yd11*) og *Sdsbk* indgår i *Sds*, selskabs-skatteerne. *Yfqi* og den tilsvarende fastprisstørrelse, *fYfqi*, indgår mange steder i modellen bla. i definitionen af aggregeret BFI og ved beregning af produktionsværdien i *gf*-erhvervet. Forslagene 1–3 har forskellige konsekvenser i modellen:

1) vælger vi den gamle *tibn* skal ingen relationer laves om. En *Yfqi* relation hvor *Yfqi* af hensyn til BFI identiteter mv. må være baseret på de nye imputerede finansielle tjenester (FISIM) og *tibn* er den gamle rentestrøm, må pga. de begrebsmæssige forskelle forventes at give problemer med *k*-faktorens stabilitet, jf. tallene ovenfor.

2) vælger vi den ny *tibn* skal vi heller ikke lave nogen relationer om. Kun *Sdsbk* skal reestimeres men det skal den jo alligevel (rentestrømmen *tibn* er uden *k*-faktor). Begrebsmæssigt mener jeg der vil være tale om en forbedring for alle relationerne hvis *tibn* ikke indeholder tab og hensættelser. *tibn* relationen modellerer ikke tab og hensættelser på venstre siden og i *tipp2* bliver *tibn* trukket ud af den private sektors renteindtægter, *tipn*, som aldrig har indeholdt tab og hensættelser. Om der er en forbedring for *Sdsbk* relationen ved jeg ikke, men tab og hensættelser bliver vel næppe beskattet.

3) vælger vi at lade renterne i realkreditinstitutionerne indgå i *tibn* må vi forvente en endnu mere ustabil *k*-faktor i *Yfqi*-relationen. Endvidere skal relationen for *tibn*, *Sdsbk* og *Tipp2* laves om som følge af den ændrede sektorafgrænsning for *tibn*.

3. Konklusion.

Vi vælger at bruge den ny *tibn*, forslag 2), da dette vil give mindst besvær. Det er selvfølgelig lidt kedeligt at vi ikke direkte kan anvende den officielle NR kilde. Dette er dog et mindre problem som vi også har i den nuværende ADA-MBK for en række øvrige rentestrømme og pensionsindbetalinger mv.

Et alternativt forslag om at ændre afgrænsningen af den forbrugsbestemmende indkomst fra den ikke-finansielle private sektor til den private sektor vil ikke betyde at vi kan undgå opdateringen af *tibn*, medmindre *Yfqi* skal være eksogen i modellen. Man vil dog kunne spare en række andre rentestrømme *tinn* og *tono*.³ Vi vil dog få brug for disse rentestrømme når vi senere skal opstille en balance for husholdningssektoren.

³Den forbrugsbestemmende rentestrøm *Tipp2* ser ud som følger: $Tipp2 = Tipn - (Tinn - (Tono_{.1}) - Tii - Tibn)$, kun *Tinn* og *Tono* indgår ikke andre steder i modellen.